Eduskunta, valtiovarainvaliokunnan maatalousjaosto

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019

Momentin 30.10.50 määrärahalla on elintärkeä vaikutus maaseudun ja koko elintarvikeketjun toimintaan.

Momentin rahoitus tulee talousarvioesityksen mukaan alentumaan 1 800 000 euroa ollen 3 466 000 euroa, vähennystä on 34,2 %. Vuoden 2011 yli 10 miljoonan euron tasosta vähennys olisi yhteensä noin 70 %. Tämä vuosien mittaan tapahtunut neuvonnan määrärahan alentuma on suhteessa enemmän kuin muilta momenteilta.

Määrärahan leikkaus on erityisen haitallinen, koska neuvontaan käytetyllä rahalla saavutetaan moninkertainen vipuvaikutus maatilojen kannattavuuteen. Maatilojen tulokset paranevat ja myös yhteiskunta hyötyy kasvaneiden verotulojen kautta. Nykyinen markkinahintojen alentumisesta ja sääoloista johtuva maatilatalouden kannattavuuskriisi olisi vielä syvempi ilman neuvonnan työtä. Valtionavun heikentyessä saatetaan ajautua tilanteeseen, että vain parhaiten kannattavilla ja suotuisimpien tuotantoalueiden tiloilla on mahdollisuus käyttää neuvonnan palveluja. Neuvonnan valtionapu kohdennetaan kattavan valtakunnallisen neuvonnan saatavuuteen ja tulossopimuksessa sovittujen neuvontapalveluiden hintojen alentamiseen.

Neuvonnan valtionapu tulisi palauttaa vuoden 2011 tasolle juuri tämän kannattavuutta parantavan merkittävän vipuvaikutuksen vuoksi. Myös neuvonnan organisaatioiden sopeutuminen ja palvelutason ylläpitäminen rahoituksen nopeasti vähentyessä on ollut vaikeata, vaikka ProAgria on kehittänyt palveluitaan ja oman toimintansa kustannustehokkuutta.

Vaikuttavuus

ProAgrian tehtävä on parantaa asiakkaidensa kilpailukykyä ja kannattavuutta sekä edistää maaseudun kestävää kehitystä ja hyvinvointia. Toiminta on puolueetonta ja riippumatonta. ProAgria-keskukset toimivat yhdistysmuotoisina ja ovat viljelijöiden hallinnoimia. ProAgrialla on noin 65 000 jäsentä. Vuosittain palvellaan yli 30 000 eri asiakasta, joista noin 25 000 on maatila-asiakkaita. Asiakastapaamisia on vuosittain yli 85 000 ja sähköisissä välineissä vielä huomattavasti enemmän.

Maatiloilla on isoja talousvaikeuksia, jotka johtuvat erityisesti viimeisen parin vuoden aikana realisoituneista maataloustuotteiden tuottajahintojen laskusta. **Toimintaympäristön haasteista huolimatta maatilan omat päätökset ja toimenpiteet vaikuttavat eniten tilan kannattavuuteen. ProAgrian tuotanto-, talous- ja johtamisasiantuntijapalveluilla voidaan tukea näitä toimenpiteitä ja siten parantaa maatilojen tuottavuutta ja kannattavuutta ja jopa pelastaa maatiloja suuremmalta konkurssiaallolta ja auttaa maatilayrittäjiä jaksamaan myös henkisesti näinä taloudellisesti vaikeina aikoina.** Tavoitteena on elinkeinon säilyvyyden ja työpaikkojen turvaaminen sekä valtion myöntämien investointitukien hyödyn turvaaminen. Parhaimmillaan sijoitetulle rahalle saadaan moninkertainen vipuvaikutus maatilojen kannattavuuden paranemisen kautta.

Tavoitteena on tehdä suomalainen ruoantuotanto kannattavaksi. Meidän ja Luken tietokannat osoittavat, että parhaat yritykset menestyvät vaikeassakin tilanteessa. Menestyminen ei ole yksin yrityksen kokokysymys vaan johtaminen, tuotannon tehokkuus sekä kustannusten ja talouden hallinta ovat keskeisiä menestystekijöitä. Neuvontajärjestö suunnittelee ja auttaa tiloja saavuttamaan edellä mainituissa asioissa tuloksia ottamalla käyttöön parhaita ja koeteltuja käytäntöjä ja siten vaikuttaa elinkeinon kannattavuuteen. ProAgrialla on paljon näyttöä toimenpiteiden vaikuttavuudesta.

Uusien palveluiden kehittäminen

ProAgria on kehittänyt palveluita vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin ja tuottamaan mahdollisimman suuren hyödyn asiakkaille. Maatilojen johtamispalvelut, Lean, taloushallinto, KPI-mittarit, energiatehokkuus, ravinteiden kierrätys sekä kotieläin- ja kasvituotannon uudet palvelut ovat tästä esimerkkejä. Esimerkkeinä sähköisistä palveluista on maatilojen arkea ja johtamista helpottavan Bisnes+ -palvelun kehittäminen Muista ohjelmistoista mainittakoon kasvinviljelyn suunnitteluohjelman WebWisun ja talouden hallintaan tarkoitetun WebWakka-ohjelmien kehittäminen, jotka ovat asiantuntijoiden tärkeimpiä työvälineitä. WebWisu-ohjelmistolla tehdyillä viljelysuunnitelmilla katetaan 53 % Suomen peltopinta-alasta vuonna 2018.

Ilmastomuutoksen hillinnän merkitys kasvaa. Neuvonnalla on tärkeä tehtävä maatilatalouden ilmastovaikutusten vähentämisessä. Kehittämällämme **Biocode-ympäristövaikutuslaskennalla** viljelijä voi mitata, asettaa tavoitteita, simuloida ja nähdä heti toimintatapamuutosten vaikutuksen tuottamiensa tuotteiden hiilijalanjälkeen. Viljelijöillä ei ole mahdollisuutta itse maksaa ilmastoasioiden neuvonnasta. Palvelun nopea levittäminen olisi mahdollista yhteiskunnan tuella.

Valtion määrärahan merkitys työpanokseen

Talousarviossa esitetty leikkaus kuluvan vuoden tasosta merkitsee neuvontajärjestössä 40-50 henkilötyövuoden panosta. Määrärahalla tuetaan MMM:n kanssa vuosittain tulossopimuksessa sovittujen palveluiden tuottamista eli alkutuottajille tuotetaan palveluita alennettuun hintaan. Maatilojen talousvaikeuksista johtuen kaikilla asiakkailla ei ole halua tai kykyä maksaa palvelusta täyttä hintaa.

ProAgrian toiminnan kattavuus

Edelleen on syytä korostaa, että valtion tuella on osaltaan varmistettu elintarvikeketjun alkutuotannon tarvitsema neuvonta kattavasti koko maassa. Esimerkiksi Suomessa tuotetusta maidosta yli 80 % on neuvonnan vaikutuksen piirissä, ProAgrian ohjelmilla tehtävät viljelysuunnitelmat kattavat yli puolet Suomen peltoalasta. Neuvontaa tarjotaan kattavasti molemmilla kotimaisilla kielillä. Myös ohjelmissa ja palveluiden kehityksessä on kaksikielisyys huomioitu.

Digitaalisten palveluiden kehittämisellä tuetaan riippumattoman ja kattavan asiantuntijaverkoston säilymistä. Tilan tuottavuuden ja kannattavuuden kehittämistä koskeva tieto, mittarit ja keinot ovat helposti neuvojan ja viljelijän tavoitettavissa.

ProAgrian esitys

Maatilatalous on joutunut markkinatilanteen vuoksi suuriin taloudellisiin vaikeuksiin. Useat maatilat tarvitsevat tuotannon ja talouden asiantuntija-apua selvitäkseen vaikeuksista. Maatiloja tulee auttaa selviytymispolulle ja varmistaa kehittämisen jatkuminen. Lisäksi sähköisten palveluiden edelleen kehittäminen edellyttää merkittäviä investointeja. Näiden mahdollistamiseksi **esitämme, että valtionapua ei leikata vuodelle 2019, vaan momentille palautetaan 1 800 000 euroa. Lisäksi tavoitteeksi tulisi asettaa valtionavun palauttaminen vuosikymmenen alun tasolle. Parhaimmillaan sijoitetulle rahalle saadaan moninkertainen vipuvaikutus maatilojen kannattavuuden paranemisen kautta.**

ProAgria Keskusten Liitto ry

Juha Nuutila

Juha Nuutila
toimitusjohtaja

Svenska Lantbrukssällskapens förbund rf

Peter Österman

Peter Österman
toimitusjohtaja